СПОМИН ПРО М. ІРЧАНА.

Мимоволі на думку насувається спомин з перед 14 місяців.

Ми сиділи під льокомотивою і їли полуденок. Довкола робітники гуторили кожний про своє.

— А ви вже чули — спитав мене один.

— Про що?...

— Приїхав до Канади пролетарський письменник...

— Хто? Що? Не розумію вас.

— Таж приїхав до Канади товариш Ірчан.

— Коли? Як ви знаєте?

— Та ось в ґазеті — показав мені. — Ще лише половина, бо я вчора був в друкарні і захватив від машини...

Я здивувався. Приїхав М. Ірчан і так тихо. Лише новинка, що приїхав. Більш нічого.

— А у "Фрі Прес" нема? — спитав товариш, бо заглянув в мене в руках "Фрі Прес".

— Про що?

— А про Ірчана?

— А що-ж ви хочете, щоби "Фрі Прес" також написала?

— А чому-ж ні? Може ще подасть в вечірній...

— Може... А чого ви так думаєте?

— "Фрі Прес" подає про всіх прибуваючих письмеників, ще й фотоґрафії містить...

— Це инше...

— Чого инше? Чим-же вони більше заслужені від него? Може тому, що Українець — скажете, — але "Фрі Прес" містить фотоґрафії не лише письменників, але й білоґвардійських ґенералів...

— Ви нерозумієте. Щоби бути опублікованим в буржуазній пресі, то треба мешкати у Форт Гери готелі, або в Роял Александра. Треба бути їхнім. А він наш, наш, робітничий...

Затрубіло і ми розійшлися.

— — — — — — — — — —

Вже я допитався і кортіло поїхати, привітати, роспитати про зле і про добре. Бо-ж спокою не давали.

— Ви можете з ним бачитися і нам дещо сказати про него.

— — — — — — — — — —

Дорога добра. Не сотні, а тисячі автомобілів. Хоч холодно, але вони кудись їдуть.

— Це десь в цій околиці — сказав шофер.

— Добре місце! — подумав я. — Ось автомобілі їдуть безнастанно і на них не хтобудь...

Приїхали блище — село. Чисто галицьке село. Хати бідненькі. Ми то постоїмо, то знову їдемо, допитуємося. Глядимо за заможніщими. Нарешті допиталися. Свояк т. Ірчана.

Увійшли в середину.

— — — — — — — — — —

Скромна, чиста, хоч бідна хатинка. На столі блещить лямпа, а за столом він.

— Ось маєте його! Любуйтеся! — сказав пів жартом свояк.

Ми привіталися. Ніколи ще не бачили його, а відразу стали такими рідними. Закурили, розбалакались. Він цікавий був побачити Вінніпеґ, радів, що на днях поїде.

А мене, дивлячись на него, огорнув жаль. Людина молода, змучена, що пережила стільки, як з нас може ніхто не переживе за ціле життя, творами якого зачитуються тисячі, десятки тисяч і ось зараз він, в далекій канадійській глушині, сидить відтятий від світа біля нафтової лямпи...

І ось минув рік побуту в Канаді і він ніби на пустині відзивається:

Як хочеться вирватись з цеї хатчини,
Забути квіти, думки, журбу —
І роспустити підбиті крила
І всім сказати:
— "Ви-ж сила!..."

Синьооверголець.

ПЕРЕД З'ЇЗДОМ Т.У.Р.-Ф. ДІМ.

(В дискусійному порядку.)

Тов. Волинець порушив в "У. Р. В." справу з'їзду і взиває, щоб і инші товариші сказали своє слово. Отож хочу висловити і свою думку, а власне не так свою, бо я мав нагоду прислухатись голосові місцевих і позамісцевих товаришів. Можливо що я і инші помиляємося та сказати не зашкодить. В однім мабуть я не помиляюся, а це те, що цей рік можна порівнати до 1914—15 р.р. Куда не повернись, всюда біда. Безробіття зростає, чужда з кожним днем поширюється між робітництвом і, правда, ряди наші зростають, але свідомість-освіта остається на однім місци. Тов. Волинець добре зауважує, що у нас зросла потреба ширшої освіти в орґанізаціях. В кожній місцевости знайдуться такі робітники, що прагнуть знання. І це знання повинні осягнути в орґанізації. Дальше, в нас до цего часу немає тісної централізації. Роб. Доми і товариства істнують кожні зокрема. Тут і фармерство почало пробуджуватися зі своєї заскорузлости. А діточі школи, ця наша будучність, так само не в повнім порядку. А всему тому причина — брак відповідних сил. І всі ці важні питання має вирішити з'їзд. Але з'їзд тільки ухвалює, а виконувати приходиться таки самим членам.

І на цей раз з практичного боку я дав би таку пропозицію: З огляду на тяжкі економічні обставини багато філій і відділів не візьме участи в з'їзді, то я певний. А тут треба вирішити такі важні питання. Моя думка така. Поділити так, як до цего часу ділилася наша орґанізація на провінціональні комітети, але з тою ріжницею, щоб захід на з'їзді репрезентувало трох вибраних філіями, відділами і товариствами делеґатів. Таксамо схід і центральну провінцію. Ці репрезентанти мали-б один рішаючий голос, як таксамо мали-б творити контрольну комісію для провірення книжок орґанізації. В такий спосіб ми заощадили-б поважну суму грошей, котрі забирають від нас залізнодорожні компанії. Ці гроші, скажім три тисячі (З'їзд коштує лише половину цеї суми. — Редакція.), розпреділити на філії і відділи, як кошта з'їзду і створити за них три освітних осередки і наняти на цілий рік трох інструкторів-учителів: на сході, заході і в центрі. В такий спосіб далося-б змогу ширшому числові наших членів здобути певну освіту.

Щодо фармерської секції, на мою думку, вона останеться на мертвій точці. Чи-ж мало ми вже старалися помагати товаришам фармерам? Та вже і відступили сторінку в "У. Р. Вістях", котру, я певний, що робітники оплачують. І видання окремого фармерського орґану ще не на часі. Я знаю, що не один мені закине, що ось ми створили орґанізацію жінок-робітниць і гарно розвивається, як сама орґанізація, так і журнал "Робітниця". Так, але коли візьмемо число передплатників або жертводавців пр. фонду, то чи не половина там робітники. До того робітниці мають більшу змогу належати до орґанізації раз, що живуть гуртами, а друге, вже коли мущина є в робітничих рядах, то-й жінку тягне за собою. І я є за тим, щоб створити Фармерську Секцію, але окремого орґану для фармерів поки що не видавати, бо ухвалити легко, а перевести ухвалу в життя тяжко.

Діточі школи — це питання, на мою думку, найпекучіше. Не багато вдасться освідомити старших, хоч би творив і в кожній філії, відділі і товаристві освітні курси. Якийсь процент можна ще до певної міри навчити, але діти, як виховаємо, такими вони й будуть. І коли візьмемо наші робітничі діточі школи під розвагу, не закриваючи наших недостач, то в однім Вінніпеґу, а може ще в двох-трох місцевостях діти побирають належну освіту, а по инших місцевостях навчання зводиться хіба тілько до навчання грати на інструментах та читання і писання по українськи. І хоч це болюче, але правдиве. Як я вже сказав, Вінніпеґові під цим зглядом нема що закинути. Тут потреба вимагає не шістьмісячного курсу для підготовки учителів, але нам треба створити найменше однорічний учительський курс. Добре булоб, як би в якийсь спосіб можна притягнути до праці, а їх тепер досить, старокрасвих студентів і використати в цій справі. Я-б навіть змінив свою думку, щодо створення курсів для старших, в такий спосіб, як ведеться школа в Америці під назвою "International Correspondence School", а звернути більшу увагу для діточих шкіл. Це моя думка, але бажано чути голос більше товаришів.

Я. Мойсюк.

ПО РАДЯНСЬКИХ РЕСПУБЛІКАХ.

ПРИБУТТЯ ДО МОСКВИ ПОЛІТИЧНИХ ЕМІҐРАНТІВ.

Дня 26. листопада до Москви прибули обміняні Радянським урядом угорські політичні вязні.

Уже перед 10-ою годиною ранку до Жовтневого вокзалу почали прибувати для зустрічі політичних вязнів, що повинні були приїхати з Ленінграду, делеґації фабрик і заводів зі своїми прапорами, представники Комінтерну, політеміґранти ріжних національностей і ин.

На вокзал прибула також делеґація інтернату політ-еміґрантів разом із відділом піонерів — дітей еміґрантів. В 10-ій годині ранку під звуки орхестри та спів кілька тисяч осіб, що заповнили всі проходи до перону, підійшов потяг з угорськими політичними вязнями.

Всього прибуло 139 осіб, між ними стара комунарка Марія Борґа. Тутже на вокзалі влаштовано імпровізований мітінґ.

З привітаннями виступили: Бела Кун від імени Комінтерну, Бокані від імени угорського клюбу, Гамбурґер від імени всіх політичних еміґрантів міста Москви.

Представник Виконкому Міжнародньої Орґанізації Допомоги Революціонерам Маркграф, вітаючи прибувших угорських політичних вязнів, заявив, що визволяючи угорських революціонерів із фашістських вязниць, ми зберігаємо їх для справи революції.

З відповідями виступали прибувші угорські політвязні Зінґер, Марія Борґа й Шнейдер.

Після мітінґу прибувші разом з дітьми та делеґаціями, що вийшли назустріч, впушили до будинку політ-еміґрантів, де їм приготовили помешкання.

НАРАДА РЕДАКТОРІВ УКРАЇНСЬКИХ ҐАЗЕТ.

Відділ преси при Центральному Комітеті Комуністичної Партії (б.) України скликає в січні нараду редакторів найбільших ґазет на Україні. Крім редакторів на нараду закликають по одному селькорові й робкорові від кожної ґазети, що має представництво в нараді. На порядку денному наради: біжучий момент, завдання преси й становище її на Україні (українізація, тираж, матеріяльне становище).

Чи ви ворог своїм приятелям?

Коли ні, то чому не постараєтеся, аби всі ваші приятелі читали "Укр. Роб. Вісти"? Ви зробите їм приятельську прислугу, як зробите їх передплатниками "У.Р.В."

З'ЇЗД ТОВАРИСТВА УКРАЇНСЬКИЙ РОБІТНИЧО-ФАРМЕРСЬКИЙ ДІМ.

ДО ФІЛІЙ І ВІДДІЛІВ ТОВАРИСТВА УКР. РОБ.-ФАРМ. ДІМ.

Дорогі Товариші!

Центральний Екзекутивний Комітет Товариства Український Робітничо-Фармерський Дім повідомляє цим всі філії, відділи і товариства та загал членства, що З'їзд Товариства Український Робітничо-Фармерський Дім відбудеться в днях 26., 27. і 28. січня, 1925. року, в салі Українського Робітничого Дому в Вінніпеґу.

ПРОГРАМА З'ЇЗДУ:

1. Відкриття з'їзду.
2. Вибір верифікаційної комісії і провірення уповноважень делеґатів.
3. Вибір президії з'їзду.
4. Звіт Центрального Екзекутивного Комітету Товариства Укр. Роб.-Фарм. Дім.
5. Звіт Центрального Комітету Секції Жінок-Робітниць.
6. Фінансовий звіт заряду Укр. Роб. Дому в Вінніпеґу.
7. Звіти делеґатів Філій і Відділів Т. У. Р.-Ф. Д.
8. Вибір комісій: статутової, контрольної, маєткової, пресової, орґанізаційно-просвітної, драматично-музичної, резолюційної, фінансової, скарг та зажалень.
9. Засідання комісій і їхні справоздання.
10. Прочитання статута Т. У. Р.-Ф. Д.
11. Українські Робітничі і Фармерські Доми в Канаді.
12. Робітничі Діточі Школи.
13. Справа Секції Жінок-Робітниць.
14. Драматично-співацькі і орхестральні гуртки при філіях і відділах Т.У.Р.-Ф.Д.
15. Орґанізаційно-просвітна праця серед українських робітників і фармерів.
16. Сформування фармерської секції при Т.У.Р.-Ф.Д.
17. Спілка Української Робітничо-Фармерської Молоді.
18. Вибір Центрального Екзекутивного Комітету і контрольної комісії Т. У. Р.-Ф. Д. і инших комітетів.
19. Замкнення зїзду.

Програму належить добре обговорити перед з'їздом.

Філії і відділи Товариства У. Р.-Ф. Д. повинні цю програму добре обговорити на своїх зборах і перед з'їздом надіслати до Екз. Комітету Товариства свої пропозиції щодо найкориснішого розвязання і полагодження поставлених в програмі справ.

Право представництва.

Філії і відділи Тов. У.Р.-Ф.Д., включаючи і всі відділи Секції Жінок-Робітниць, мають право висилати одного делеґата або одну делеґатку на кожних своїх 25 членів або членкинь, або частину цего числа (коли відділ числить менше чим 25 членів або членкинь, то все має право вислати одного делеґата). Товариства, що є членами Т.У.Р.-Ф.Д., мають право висилати по одному делеґатови з правом рішаючого голосу.

Братні делеґати від товариств і посторонних орґанізацій, а також члени Т. У. Р.-Ф. Д., які не є делеґатами, мають право дорадчого голосу, можуть брати участь в дискусіях, давати пропозиції, але не мають права голосувати, хіба що в деяких справах таке право буде їм дане рішенням уповноважнених делеґатів.

Кошта подорожі делеґатів будуть розпреділені на всі філії і відділи Товариства пропорціонально до числа членів.

Ми радимо, щоб в тих місцевостях, де є відділи Робітничого Запомогового Товариства, відділи вибірали спільно делеґата, а це обом орґанізаціям зменшить кошта подорожі.

Делеґатки Секції Жінок-Робітниць.

Відділ Секції Жінок-Робітниць повинен подбати про висилку своїх делеґаток, де це можливе, а де неможливо вислати від відділу своєї делеґатки, то належить дати повновласть делеґатові від відділу Товариства У.Р.-Ф.Д.

Делеґати від фармерських товариств.

Центр. Екз. Кмітет щиро запрошує не цей з'їзд представників фармерських товариств, які повинні взяти участь в зїзді, висилаючи своїх делеґатів зпоодинока, або по кілька товариств спільно.

Назвиска вибраних делеґатів належить подати до відома Центрального Екзекутивного Комітету перед з'їздом.

З товариським привітом,

Центральний Екзекутивний Комітет
Товариства У. Р.-Ф. Д.

КОНВЕНЦІЯ РОБІТНИЧОГО ЗАПОМОГОВОГО ТОВАРИСТВА.

Годовний Заряд Робітничого Запомогового Товариства оцим повідомляє всі відділи і членство Р.З.Т., що

ПЕРША КОНВЕНЦІЯ РОБІТНИЧОГО ЗАПОМОГОВОГО ТОВАРИСТВА

відбудеться 30. і 31. січня 1925 року

в салі УКРАЇНСЬКОГО РОБІТНИЧОГО ДОМУ У ВІННІПЕҐУ.

ПРОГРАМА КОНВЕНЦІЇ:

1. Відкриття конвенції.
2. Вибір верифікаційної комісії і провірення уповноважень делеґатів.
3. Вибір голови і секретарів конвенції.
4. Вибір комісій: контрольної, статутової, орґанізаційної, просвітної, пресової і просьб та скарг.
5. Звіт голови Головного Заряду.
6. Звіт секретаря-скарбника Головного Заряду.
7. Звіт контрольної комісії Головного Заряду.
8. Засідання комісій.
9. Звіти комісій і ухвали їхніх предложень.
10. Всякі ухвали на добро орґанізації.
11. Вибір Головного Заряду на 1925—1926 рр.
12. Закриття конвенції.

Головний Заряд закликає членство Робітничого Запомогового Товариства до уважного перечитання і передискутовання статута Р. З. Т. і поправок та доповнень до нього, які на думку членів і членкинь нашої орґанізації треба-би на цій конвенції поробити. Дуже побажаним є, щоб такі пропоновані зміни і доповнення статута обговорювали члени до конвенції на сторінках "Укр. Робітничих Вістей".

Головний Заряд звертає увагу відділів Р.З.Т., щоб перед вибором делеґатів на конвенцію перечитали ці параґрафи нашого статута, які відносяться до вибору делеґатів і конвенції. Побажаним є, щоб відділи зі сходу й заходу, що мають незначне число членів і членкинь, висилали делеґатів спільно задля заощадження коштів, а всякі свої пропозиції, що до зміни статута то-що, щоб присилали заздалегідь до Головного Заряду на письмі.

Вінніпеґ, 1. грудня 1924.

ЗА ГОЛОВНИЙ ЗАРЯД Р.З.Т.:
М. Попович, голова.
О. Хоміцький, секретар-скарбник.

В. СИНИЧКА.

ЩО ТАКЕ ЛІҐА НАЦІЙ.

(Докінчення.)

Це собі молода ще, але гидка імперіялістична потвора. Це шахрайська спілка найбільших імперіялістичних хижаків, що дбає про забезпечення їх катівського панування, пльондрування, угнітання і визиску поневолених трудових мас ріжних народів і країн. Обличчя її скомбіноване з характеристичних рис кількох людоїдів-брухачів, про яких пишеться і говориться звиш десятки літ на всіх мовах. В тім поганім обличчю можете пізнати всіх тих, що заохочували свого часу народи до боротьби на життя і смерть, ніби то за основні прінціпи людяности: правду, свободу, справедливість, цивілізацію і др., послугуючись всякими средствами підлоти, підступства — фарисейства, одним словом — капіталістичними примхами, щоби повести маси творців-нуждарів шляхами пекельних мук і бехнути ними наконець в бездонну пропасть божевілля і крайньої нужди. З того обличчя, зашмінкованого найпаскуднішими кольорами безвстидности, дивляться на світ (повний добра і краси) божевільні очі пяної розпусниці. З тих очей визирає така невблагана сувора безсовісність, що й сонце немає де сховатись від неї; з них віє такою зимною ледяною мертвеччиною, що аж думка замерзає, а коли вдалось-би комусь заглянути в них аж в саме дно, то побачив-би там всі причини всего зла. Уста її викрикують автоматично найпринадніші і найсолодші слова (звичайно шельма), аби заохотити людство до взаїмного нищення. З тих уст падуть ніби слова потіхи, розради, любови, рівности, братерства, правди, справедливости, мудрости (це зміїна прикмета), і т. д., лише на те, аби ради своїх інтересів втихомирити сучасне покоління покаліченого людства, а майбутнє — здорове і убоге, за ці слова повести з ентузіязмом знову на смерть.

Розум її служить на те, щоб допомагати з крови і поту працюючих ріжних країн кувати золото тим потворам в людській подобі, котрим вона служить. Розум її не знає доброзичливости для людства, тільки роскошується в золоті, вугіллю, нафті, пшениці і всіх инших природніх і випродукованих багацтв цего світа, які вона постійно видирає з рук працюючих математично обрахованими тягами хитрости рафінованої торговщиці. Оце й є "Ліґа Націй", а по правді то "Ліґа без націй", цей виродок "імперіялістичних культуртреґерів".

За фактами не треба далеко йти, їх так много, що треба-би списати на це багато грубих томів, аби бодай в частині висвітлити характер цеї зліпленої креатури. Та-ж цілий світ переконаний, що його обманено в Версальськім договорі, ошукано в найпідліший спосіб за те, що його запхали лідери поодиноких держав в пекельну пащу терпінь. Однак міліони на віки скалічених людей не противляться цему, не хотять противитись, лише зносять терпеливо наслідки божевільних договорів тому, що в них немає енерґії боротись за свої права, бо згубили її в вонючім багні военних лихоліть. Вони раді, що пережили страхи пекла, і воліють тягнути ганебне ярмо рабства аж до гробу, а за майбутні покоління їм байдуже. "Вже їм гірше не буде, чим нам, — кажуть — привикнуть до всього". Забувають, сараки за всі гріхи, яких допускались і допускаються на них ті, за яких вони йшли на неминучу загибіль; забувають і пробачають, бо мусять коритись обставинам. Та вони тяжко помиляються, як мовчать тоді, коли треба кричати, боротись за лучше істнування і правду, і не добирають відваги, щоби здерти бездушну маску з обличчя кровожадної потвори.

Акт з 14-го марта 1923 року є може одним з найстрашніших злочинів, яких допустилася ця "Ліґа Націй". Цей злочинний акт на очах цілого культурного світа запроторив десять міліонів Українців до жахливої тюрми, неволі над неволями і засудив вимучене населення Західної України на інквізиційні тортури, не оглядаючись на християнські правила і науки, що їх проповідують вже майже через двайцять століть. Подумайте! Майже дві тисячки літ, а наслідки цеї науки ось як відбиваються на людях.

По цім акті можна найліпше пізнати заміри цеї, на все горло себе вихваляючої, приятельки людства, хоч за нею говорять ще й другі ґеніяльні здобутки її творців і членів: скандальні пописи в Порурю, на близькім Сході, в Судані і Єгипті, підроблювання документів, маневри в Китаю і т. д. Є надія, що світ почує небавом якусь несподівану пісню одушевляючих кличів, якими до схочу оперує ця іродова зверениця. Правдоподібно буде старатися привабити до себе підхлібними залицяннями і непохитний Союз Радянських Республік, щоб стати потім твердо йому на карк і задавити молодий Третій Інтернаціонал, а ні, то мабуть оближе по заслузі від нього такого позавушника, що аж перекинеться "горідрагом". Котюзі по заслузі, або: "Хто копає другому гріб, сам в нього ляже". Так і з нашою комедіянткою станеться. Мусить статися!

Історія любить увіковічнювати і найчорніших падлюк, як, наприклад, Юду Іскаріота, Герострата, Нерона, ну, й хочби "нашого ріднього" Петлюру, і т. д., і т. д. Значить: нічого не затаює, то-ж немає найменшого сумніву, що вневдовзі потрясуть світом нечувані і небувалі (по вченому: містичні) заміри, які своїм хитро скомплікованим змістом докажуть безхарактерність сучасної добродійки. І світ працюючих (навіть ті дурні контюхівці — хруні, що йшли за проводом Назаруків і инших перевчених ґеніїв-троюдників), стратить довіря до крикливої і чванливої чортиці, зруйнує всі її пляни і загоїть тоді свої живі рани пекучою правдою й піде на зустріч сонцю свого освободження зпід капіталізму (Назарук тоді безпечно лежатиме в темнім "матеріялістичнім гробі".)

Людству не сподіватись полекші так довго, доки істнуватимуть такі "Ліґи Націй", як оця, що зараз істнує, а під її фартушком ховатисямуть ті панки, що на всю губу підбадьорували затуманені маси до витревалости, завзятости і продовження світової різні, доки всі чесні, наскрізь пересяклі доброзичливістю і відданістю великій визвольній ідеї та високим ідеалам, не обєднаються в Третьому Інтернаціоналі, який і принесе людству правдиву волю і щастя, бо його мета: **Всесвітнє єднання** — як каже співець України, Дмитро Загул —

Не вічний росклад,
Не розбрат,
Не ворожнеча і не війна...